

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مرجع کامل

قوانین و مقررات طرحهای عمرانی

جلد اول (مقررات عمومی)

مهندس محمد علی فرشادفر
(کارشناس رسمی دادگستری)

از سری کتابهای مهندسی عمران
وسژه طرحهای عمرانی

سرشناسه	: فرشادفر، محمدعلی، ۱۳۴۹ -
عنوان قراردادی	: ایران . قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: مرجع کامل قوانین و مقررات طرحهای عمرانی / محمدعلی فرشادفر.
مشخصات نشر	: تهران : نوآور: پارسیا، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۴۲۴ ص.
شابک	: ج. ۱: ۴-۵۶-۱۶۸-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
مندرجات	: ج. ۱. مقررات عمرانی. - ج. ۲. امور پیمانکاران. - ج. ۳. امور مشاوران.
موضوع	: طرحهای عمرانی -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: ساختمان سازی -- قوانین و مقررات -- ایران
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ م ۴ / ۰۶۷ / KMH۳
رده بندی دیویی	: ۵۵۰۷۸۶۹/۳۴۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۵۶۸۷۱۲

مرجع کامل قوانین و مقررات طرحهای عمرانی - جلد اول (مقررات عمومی)

مهندس محمدعلی فرشادفر

مؤلف:

نوآور

ناشر:

پارسیا

ناشر همکار:

مجتبی عباسی

ویراستار:

۱۰۰۰ نسخه

شمارگان:

واحد رایانه نوآور

حروفنگاری:

محمد رضا نصیرنیا

مدیر تولید:

نوبت چاپ:

۹۷۸-۶۰۰-۱۶۸-۰۵۶-۴

شابک:

نمایشگاه دائمی و مرکز فروش:

نوآور: تهران - خ انقلاب، خ فخررازی، خ شهدای ژاندارمری نرسیده به خ دانشگاه ساختمان ایرانیان، پلاک ۵۸، طبقه دوم، واحد ۶

تلفن مرکز پخش: ۹۲-۶۶۴۸۴۱۹۱-۶۶۴۸۳۸۳-۰۹۱۲۶۰۶۲۳۸۳

www.noavarpub.com

فروشگاه ۱: تهران خ انقلاب، بین خ ۱۲ فروردین و اردیبهشت، پلاک ۱۳۱۲، کتابفروشی صانعی تلفن: ۶۶۴۰۹۹۲۴-۶۶۴۰۵۳۸۵
فروشگاه ۲: تهران خ انقلاب، مقابل دانشگاه تهران، جنب بانک ملت، پلاک ۱۲۱۲، کتابفروشی گوتنبرگ تلفن: ۶۶۴۰۲۵۷۹-۶۶۴۱۳۹۹۸

حق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

پیشگفتار

طرحهای عمرانی و قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران

(۱۳۹۴-۱۳۹۵)

نمودار گردش قانون بودجه کل کشور

نمودار سلسله مراتب بودجه در طرحهای عمرانی

طبقه‌بندی عملیات بودجه‌ریزی

الف) امور عمومی

ب) امور دفاعی

ج) امور اجتماعی

د) امور اقتصادی

فصل

برنامه

فعالیت جاری

طرح عمرانی

اعتبارات طرحهای تملک داراییهای سرمایه‌ای به تفکیک فصول

نمونه‌هایی از برنامه‌های زیرمجموعه فصول

طرحهای عمرانی و قانون برنامه و بودجه

ماده (۱) قانون برنامه و بودجه

(تعاریف)

مواد (۲) و (۳) قانون برنامه و بودجه

(شورای اقتصاد)

ماده (۵) قانون برنامه و بودجه

مواد (۷)، (۹) و (۱۰) قانون برنامه و بودجه
لایحه قانونی راجع به اصلاح تبصره (۸۰) قانون بودجه سال ۱۳۵۶ کل کشور مصوبه شماره
۲۲۳۲ د مورخ ۱۳۵۸/۱۱/۲۳

مواد (۱۱) الی (۱۵) قانون برنامه و بودجه
(بودجه کل کشور)

مواد (۱۷) الی (۲۰) قانون برنامه و بودجه
(بودجه کل کشور)

ماده (۲۱) قانون برنامه و بودجه
(اجرای طرحهای عمرانی)

ماده (۲۲) قانون برنامه و بودجه
(اجرای طرحهای عمرانی)

مواد (۲۴) و (۲۵) قانون برنامه و بودجه
(منابع مالی)

مواد (۲۸) الی (۳۰) قانون برنامه و بودجه
(تعهد و پرداخت اعتبار عمرانی)

مصوبه شماره ۷۵۱۲۸ مورخ ۱۳۵۳/۲/۱۵

آیین نامه اجرایی تخصیص اعتبار بودجه عمومی دولت

ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه

مواد (۳۱) و (۳۲) قانون برنامه و بودجه
(تعهد و پرداخت اعتبار عمرانی)

مواد (۳۴) الی (۳۷) قانون برنامه و بودجه
(نظارت)

گزارش پیشرفت عملیات پروژههای عمرانی ملی

گزارش پیشرفت عملیات پروژههای عمرانی ملی سال

مواد (۳۹) الی (۴۱) قانون برنامه و بودجه
(مقررات مختلف)

مواد (۴۸) و (۵۰) قانون برنامه و بودجه

(مقررات مختلف)

مصوبه شماره ۲۴۳۸ د مورخ ۱۳۵۸/۱۱/۲۷ شورای انقلاب

لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت

آیین‌نامه شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان و کارگروه‌های تخصصی

بخش اول - کلیات

بخش دوم - کارگروه برنامه‌ریزی تحول اداری

بخش سوم - کارگروه زیربنایی و عمران

بخش چهارم - کارگروه آب کشاورزی و منابع طبیعی

بخش پنجم - کارگروه صنعت و معدن

بخش ششم - کارگروه بهینه‌سازی مصرف سوخت

بخش هفتم - کارگروه شهرسازی و معماری

بخش هشتم - کارگروه آمایش و محیط زیست

بخش نهم - کارگروه گردشگری و میراث فرهنگی

بخش دهم - کارگروه اشتغال و سرمایه‌گذاری

بخش یازدهم - کارگروه توسعه صادرات

بخش دوازدهم - کارگروه پژوهش، آمار و فناوری اطلاعات

بخش سیزدهم - کارگروه آموزش و پرورش

بخش چهاردهم - کارگروه اجتماعی

بخش پانزدهم - کارگروه بهداشت، درمان و تأمین اجتماعی

بخش شانزدهم - کارگروه فرهنگ، هنر و تربیت بدنی

بخش هفدهم - اعضای کارگروه بانوان و جوانان

بخش هجدهم - کارگروه ساماندهی گلزار شهدا در استانها

آیین‌نامه نحوه کار شورای فنی استان

طرحهای عمرانی و لایحه قانونی واگذاری اختیارات فنی به استانها

طرحهای عمرانی و دستورالعمل‌های تکمیل فرمهای موافقتنامه طرحهای تملک دارایی‌های

سرمایه‌ای

نمودار طبقه‌بندی اقتصادی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (طرح‌های عمرانی)

طبقه‌بندی اقتصادی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

دستورالعمل طبقه‌بندی اقتصادی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

موضوع نظام جدید بودجه‌ریزی مرداد ماه ۱۳۸۱

۱- دارایی‌های ثابت (۱۱۰۰۰۰)

۲- موجودی انبار (۱۲۰۰۰۰)

۳- ارقام گرانبها (۱۳۰۰۰۰)

۴- دارایی‌های تولید نشده (۲۰۰۰۰۰)

راهنمای طبقه‌بندی هزینه‌ها (شرح مواد هزینه) (اعتبارات جاری)

آئین‌نامه استانداردهای اجرائی طرح‌های عمرانی

قانون حداکثر استفاده از توان فنی، مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور

دستورالعمل نظارت بر اجرای ماده ۳ قانون حداکثر استفاده از توان فنی، مهندسی، تولیدی،

صنعتی و اجرایی کشور

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

«نظام فنی و اجرایی کشور»

آیین‌نامه اجرایی حمایت از صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی

طرح‌های عمرانی و قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

مواد (۶) و (۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

موضوع آیین‌نامه اجرایی ماده (۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

ماده (۲۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

ماده (۳۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت»

ماده (۳۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

ماده (۳۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

مواد (۴۱) و (۴۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

آیین‌نامه اجرایی ماده (۴۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

مواد (۴۴)، (۴۵) و (۴۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

مواد (۶۱) و (۶۳) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
مواد (۶۵)، (۶۸) و (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۵) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
ماده (۷۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
مواد (۷۸) و (۸۱) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
ماده (۷۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت:
ماده (۸۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت:
آیین‌نامه اجرای ماده (۸۱) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
مواد (۸۲)، (۸۳) و (۸۵) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
مواد (۸۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
آیین‌نامه اجرایی بند «الف» تبصره (۴) قانون بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور
مواد (۱۰۳) و (۱۰۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
قانون تشکیل هیأت‌های امناء دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مصوبه شماره
۳۸۶/ش مورخ ۱۳۶۸/۱/۲۹
قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی
مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸
مصوبه شماره ۳۲۴۸۲/ت ۲۳۰۲۰ هـ مورخ ۱۳۸۰/۳/۱۴ موضوع ماده (۱۰) قانون نحوه انجام
امور مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی
ماده (۱۰۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
طرح‌های عمرانی و قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب
۱۳۸۰/۱۱/۲۷
«آیین‌نامه اجرایی ماده واحده قانون اصلاح ماده (۵۶) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم
بخشی از مقررات مالی دولت - مصوب ۱۳۸۷»
دستورالعمل حسابداری موضوع ماده واحده قانون اصلاح ماده (۵۶) قانون الحاق موادی به
قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت - مصوب ۱۳۸۷ -
آیین‌نامه اجرایی بند (ج) ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور
و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی

ایران

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور- وزارت امور اقتصادی و دارایی

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

"آیین‌نامه تضمین برای معاملات دولتی"

طرح‌های عمرانی و آیین‌نامه اموال دولتی

تصویب‌نامه در خصوص تعیین نماینده ویژه رئیس جمهور

برای ارجاع اختلاف‌های ناشی از اجرا یا تفسیر قراردادهای مربوط به طرح‌های عمرانی به

شورای عالی فنی سازمان برنامه و بودجه

لایحه قانونی راجع به منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات

دولتی و کشوری

مصوبه شماره ۴۰۳۵۸ ب/ت ۲۵۶۱۷ هـ مورخ ۱۳۸۰/۹/۲۰ موضوع کارکنانی که در قالب

طرح‌های عمرانی، مطالعاتی و قراردادهای خدماتی به صورت خرید خدمت با دستگاه‌ها

همکاری می‌نمایند.

بند «ب» ماده (۱۰۴) قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۴۵/۳/۳۱

ماده (۸۷)، (۱۵۴) و (۱۸۱) قانون کار

مواد (۱۲) و (۱۹) قانون مدنی

طرح‌های عمرانی و قانون محاسبات عمومی کشور

ماده (۱) قانون محاسبات عمومی کشور

مواد (۶) الی (۸) قانون محاسبات عمومی کشور

دستورالعمل اجرایی مربوط به دیون بلامحل موضوع ماده (۸) محاسبات عمومی کشور

مواد (۹) الی (۱۴) قانون محاسبات عمومی کشور

مواد (۱۸) الی (۳۶) قانون محاسبات عمومی کشور

مصوبه شماره ۸۱۲۷۸ ب/ت مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۱۷ موضوع آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۶) قانون

محاسبات عمومی کشور

مواد (۳۷) الی (۳۹) قانون محاسبات عمومی کشور

(درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار)

ماده (۵۰) قانون محاسبات عمومی کشور

(هزینه‌ها و سایر پرداخت‌ها)
مواد (۵۲) الی (۶۲) قانون محاسبات عمومی کشور
(هزینه‌ها و سایر پرداخت‌ها)
آیین‌نامه نحوه واگذاری و میزان و موارد استفاده از انواع تنخواه‌گردان‌های موضوع ماده (۵۴)
قانون محاسبات عمومی کشور
ماده (۵۵) قانون محاسبات عمومی کشور
مواد (۵۶) الی (۶۲) قانون محاسبات عمومی کشور
ماده (۶۳) قانون محاسبات عمومی کشور
(هزینه‌ها و سایر پرداخت‌ها)
مواد (۶۵) و (۷۲) قانون محاسبات عمومی کشور
(هزینه‌ها و سایر پرداخت‌ها)
ماده (۷۴) قانون محاسبات عمومی کشور
(هزینه‌ها و سایر پرداخت‌ها)
آیین‌نامه موضوع ماده (۷۴) قانون محاسبات عمومی کشور
مواد (۷۵) و (۷۶) قانون محاسبات عمومی کشور
مواد (۹۰) الی (۹۴) قانون محاسبات عمومی کشور
(نظارت مالی)
ماده (۹۵) قانون محاسبات عمومی کشور
بخشنامه ۱۵۵۱۳/۵۳۵۹۱۷۵ مورخ ۱۳۶۸/۵/۱۱
دستورالعمل تبصره (۴) ماده (۹۵) قانون محاسبات عمومی کشور
مواد (۹۶) و (۹۷) قانون محاسبات عمومی کشور
(تنظیم حساب و تفریغ بودجه)
دستورالعمل اجرایی ماده (۹۷) قانون محاسبات عمومی کشور
مواد (۹۹) الی (۱۰۲) قانون محاسبات عمومی کشور
(تنظیم حساب و تفریغ بودجه)
ماده (۱۰۵) قانون محاسبات عمومی کشور
مواد (۱۰۶)، (۱۱۳)، (۱۲۲) و (۱۲۴) قانون محاسبات عمومی کشور

طرحهای عمرانی و قانون دیوان محاسبات کشور

مواد (۱) الی (۷) قانون دیوان محاسبات کشور

مواد (۲۳) الی (۲۶) قانون دیوان محاسبات کشور

مواد (۲۸) الی (۳۷) قانون دیوان محاسبات کشور

ماده (۳۹) قانون دیوان محاسبات کشور

ماده (۴۴) قانون دیوان محاسبات کشور

«طرحهای عمرانی و قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات مستثنی هستند»

قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و

سایر مقررات دولت مستثنی هستند مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۱۹

مصوبه شماره ۴۱۳۰ مورخ ۱۳۶۵/۲/۲۸

«آیین نامه اجرایی بند «م» قانون نحوه هزینه کردن اعتبارات مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶»

دستورالعمل حق بیمه قراردادهای پیمانکاری و مهندسین مشاور (نحوه محاسبه و وصول و

صدور مفاصاحساب)

فصل اول - مواد قانونی

فصل دوم - طبقه بندی قراردادها

فصل سوم - نحوه احتساب جرایم قراردادهای پیمانکاری

فصل چهارم - وظایف واگذارندگان کار، پیمانکاران و سازمان تأمین اجتماعی

فصل پنجم - فصل حساب قراردادهای پیمانکاری و مهندسین مشاور و نحوه صدور آن

فصل ششم - پیگیری وصول مطالبات و ارسال آمارهای مربوطه

بخشنامه به وزارتخانه ها، سازمانها، مؤسسات دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی

طرحهای عمرانی و سازمان حسابرسی

مواد (۶) و (۷) اساسنامه سازمان حسابرسی

(موضوع، وظایف و اختیارات)

طرحهای عمرانی و قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت

مواد (۱)، (۲) و (۳) قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت

مواد (۷)، (۱۰)، (۱۲) و (۱۳) قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۲) اصلاحی قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت، مصوب ۱۳۷۹

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۳) قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت

طرح‌های عمرانی و قانون تفریغ بودجه سالهای پس از انقلاب

«طرح‌های عمرانی و قانون تفریغ بودجه سالهای پس از انقلاب»

مواد (۱) و (۲) قانون تفریغ بودجه سالهای پس از انقلاب»

ماده (۴) و بند «۴» قانون تفریغ بودجه سالهای پس از انقلاب»

طرح‌های عمرانی و آیین‌نامه مستندسازی اموال غیرمنقول دستگاه‌های اجرایی

آیین‌نامه مستندسازی اموال غیرمنقول دستگاه‌های اجرایی

مواد (۱۲۸) و (۱۳۲) قانون محاسبات عمومی کشور

آیین‌نامه افتتاح اعتبار اسناد موضوع ماده (۶۲) قانون محاسبات عمومی کشور

رعایت ضوابط فنی، حقوقی و قراردادی در پروژه‌های عمرانی

طرح‌های عمرانی و تبصره‌های قوانین بودجه سنواتی

تبصره (۳۸) قانون بودجه سال ۱۳۵۲

ضوابط مربوط به تغییر در اعتبار مواد هزینه طرح‌های عمرانی

تبصره (۵۹) قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۳ و بودجه سال ۱۳۵۴

تعیین اعتبارات ارزی دستگاه‌های اجرایی

تبصره (۶۷) قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۳ و بودجه سال ۱۳۵۴

تأیید پرداخت بهای خرید زمین از محل اعتبارات مصوب در بودجه عمومی دولت

تبصره (۶۸) قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۳ و بودجه سال ۱۳۵۴ موضوع پیشنهاد سازمان

برنامه و تأیید شورای اقتصاد جهت افزایش سرمایه دولت در بانک‌های تخصصی از محل تمام

یا قسمتی از اعتبارات عمرانی که به صورت وام پرداخت شده است.

تبصره (۶۷) قانون بودجه سال ۱۳۵۵

مشارکت در تنظیم دستورالعمل تبصره (۶۷) قانون بودجه سال ۱۳۵۵ (نظارت مالی)

تبصره (۵۵) قانون بودجه سال ۱۳۵۷

ابلاغ نقل و انتقال اعتبارات جاری وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و طرح‌های خاص ناحیه‌ای

و طرح‌های منطقه‌ای ناشی از تغییر تقسیمات کشوری به مقامات محلی

تبصره (۳۳) قانون بودجه کل کشور سال ۱۳۵۸

تبصره (۴۰) قانون بودجه سال ۱۳۵۹

تسویه حساب برنامه‌های عمرانی گذشته تا پایان برنامه چهارم و انجام اقدامات قانونی لازم در زمینه متخلفان از حکم مندرج در تبصره (۴۰) قانون بودجه ۱۳۵۹

بند «ت» تبصره (۴۰) قانون بودجه سال ۱۳۵۹

پیشنهاد ضوابط برای تنظیم و تکمیل اسناد ناقص و رفع واخواهی از اسناد واخواهی شده و

ممیزی برنامه‌های عمرانی گذشته تا پایان برنامه عمرانی چهارم

جلوگیری از اجرای کارها به روش امانی

ضوابط اجرایی کارهای امانی در طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای استانی

دستورالعمل تنظیم اسناد و مدارک قراردادهای مهندسان مشاور و پیمان‌های پیمانکاران

وزارت رفاه و تأمین اجتماعی

دستورالعمل ارسال اسناد و مدارک پیمان در قالب لوح‌های رایانه‌ای ۳۹۶

عدم پیش‌بینی وسیله نقلیه در اسناد و مدارک پیمان

رسیدگی به صورت وضعیت‌های قطعی از طریق استفاده از کارشناسان دستگاه اجرایی ذیربط

اهداف کمی طرح مبتنی بر اهداف کمی برنامه

آیین‌نامه اختصاص شناسه ملی به کلیه اشخاص حقوقی ایرانی

دستورالعمل اصلاحی تهیه و پیشنهاد لوایح و تصویب‌نامه‌ها و دفاع حقوقی از مصوبات دولت

و به هنگام نگهداشتن آنها در سامانه اطلاعات قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران

آیین‌نامه مقررات حمایتی دولت برای صادرات خدمات فنی و مهندسی

منابع و مآخذ

شسرتنوآور
تلفن: ۲-۶۶۴۸۴۱۹۱

پیشگفتار

پیش او دو آنا (من) نمی‌گنجد، تو آنا می‌گویی و او آنا یا تو
بمیرد پیش او، یا او پیش تو بمیرد، تا دویی نماید، اما آنکه او
بمیرد امکان ندارد، نه در خارج نه در ذهن.
«و هو الحیُّ الذی لا یموتُ ... اکنون چون مُردن او ممکن
نیست، تو بمیر تا او بر تو تجلی کند و دویی برخیزد.»

فیه ما فیه

«الهی، چه زیباست نام تو را به بزرگی سرودن، به عظمت یاد کردن، چه آرام بخش است،
شکر تو را ای خالق بی‌همتا بر جان و دل جاری ساختن. حمد و سپاس فقط تو را سزااست، که
کریمی و رحیمی و علیمی»، «صل علی محمد و آل محمد»
و اما بعد،

در ادامهٔ سلسله کتابهای موسوم به طرحهای عمرانی، بر آن شدیم تا با توفیقات الهی
مجموعه‌ای از قوانین و مقررات حاکم بر این طرحها را در سه حوزه، کارفرمایان، مشاوران و
پیمانکاران گردآوری نموده، به شیوه‌ای نو دسته‌بندی و تنظیم و به همهٔ شاغلان در این بخش
تقدیم نمائیم.

میدانیم در قراردادهای معروف به سه عاملی، سه عنصر کارفرما، مشاور و پیمانکار به عنوان
سه ضلع درگیر در طرحهای عمرانی از بدو تولد یک طرح تا اجرا و بهره‌برداری از آن نقش
حیاتی ایفاء می‌نمایند.

فلذا در این مجموعه سعی بر آن شده تا کلیهٔ قوانین و مقررات مرتبط و مورد نیاز را از منابع
مختلف جمع‌آوری و بروز رسانی نموده و در دسترس قرار دهیم.

در جلد اول این مجموعه، تلاش شده است تا تمامی قوانین و مقررات مرتبط با طرحهای
عمرانی را که در سایر قوانین ساری و جاری می‌باشند از قبیل، قانون برنامه و بودجه، قانون
تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، قانون محاسبات عمومی، قانون برنامه پنج ساله پنجم
توسعه و ... استخراج و ارائه گردد. این بخش برای کارفرمایان علی‌الخصوص بسیار مفید به فایده

بوده و آنها را از مراجعه به دهها کتاب دیگر بی‌نیاز می‌کند.

در جلد دوم، مقررات مرتبط با پیمانکاران تهیه و ارائه شده است، عنوان انتخاب شده بدین معنا نیست که این مجلد صرفاً برای پیمانکاران تهیه شده است، خیر به تجربه ثابت شده است که کارفرمایان و مشاوران در بسیاری از زمینه‌ها بیشتر از پیمانکاران به این قوانین نیاز دارند. جلد سوم به قوانین و مقررات مربوط به مشاوران اختصاص داده شده است، تلاش گردیده تا تمامی حوزه‌های مشاوره‌ای از مقررات و آیین‌نامه‌های انتخاب مشاور گرفته تا بخشنامه‌های اختصاصی رشته‌های ساختمان، راه، شهرسازی، نیرو و ... در این مجموعه آورده شود. باز هم تکرار می‌کنم، هر سه عامل، کارفرما، پیمانکار و مشاور بی‌نیاز از آشنایی به قوانین و مقررات یکدیگر نبوده و لزوماً، علی‌الخصوص برای کارفرمایان باید با این ضوابط آشنا بوده و اشراف داشته باشند.

در پایان همانند گذشته از همکاری صمیمانه مسئولین محترم انتشارات نوآور، اخوان گرامی نصیرنیا کمال تشکر و قدردانی خود را اعلام نموده از خداوند متعال برای ایشان طول عمر با عزت خواستارم، هم چنین از سرکار خانم بیگلی که با صبر و حوصله فراوان در به ثمر رسیدن این اثر تلاش وافر نمودند، تشکر می‌نمایم.

سر آغاز سخن با نام او بود، پایان کلام

«خدایا چنان کن سرانجام کار که تو خشنود باشی و تو خشنود باشی و تو خشنود.»

والسلام

محمدعلی فرشادفر

نشر نوآور

تلفن: ۲-۶۶۴۸۴۱۹۱

طرح‌های عمرانی و قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)

ماده ۶ - به منظور توسعه فضاهای مذهبی فرهنگی و بهره‌گیری بهینه از بقاع متبرکه، گلزار شهدا و اماکن مذهبی و تثبیت جایگاه مسجد به عنوان اصلی‌ترین پایگاه عبادی و تربیتی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف - وزارت مسکن و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و شهرداری‌ها موظفند در طراحی و اجرای طرح‌های جامع تفصیلی شهری و هادی روستایی و شهرکها و شهرهای جدیدالاحداث، اراضی مناسبی را برای احداث مسجد و خانه عالم پیش‌بینی و پس از آماده‌سازی، بدون دریافت هزینه و با حفظ مالکیت عمومی و دولتی در اختیار متقاضیان احداث مساجد قرار دهند.

ب - مالکان اماکن تجاری، اداری و خدماتی جدیدالاحداث موظفند نمازخانه مناسبی را در اماکن مذکور احداث نمایند. تأیید نقشه مجتمع‌های مذکور منوط به پیش‌بینی محل مناسب برای نمازخانه براساس دستورالعمل ابلاغی شورایی عالی معماری و شهرسازی است.

ماده ۹ - به دولت اجازه داده می‌شود به منظور افزایش سرانه بهره‌مندی اقشار مختلف مردم از فضاهای فرهنگی، هنری و ورزشی و ایجاد زیرساخت‌های لازم برای توسعه فعالیت فرهنگی و هنری اقدام‌های زیر را انجام دهد:

الف - حداکثر پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه تکمیل مراکز فرهنگی، هنری، دینی و قرآنی دارای پیشرفت فیزیکی حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) بخش غیردولتی و همچنین احداث اماکن

ورزشی همجوار و متعلق به مساجد و کانونهای فرهنگی ورزشی جوانان بسیج را که تکمیل و بهره‌برداری از آنها برای استفاده عمومی ضروری است براساس آیین‌نامه مصوب هیأت وزیران به صورت کمک بلاعوض تأمین نماید.

تبصره - در صورت تغییر کاربری این گونه مراکز یا تغییر استفاده از عمومی به خصوصی، معادل ارزش کمکهای دولتی به قیمت روز از دریافت‌کنندگان این کمکها اخذ می‌شود.

ماده ۲۰ -

و - اعتبارات هزینه‌ای و تملک داراییهای سرمایه‌ای از محل بودجه عمومی دولت به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستانها براساس ردیف مستقل در بودجه سنواتی آنها در قالب اعتبارات ملی اختصاص می‌یابد.

ماده ۵۳ - دولت مکلف است یک یا چند وزارتخانه را به نحوی در وزارتخانه‌های دیگر ادغام نماید که تا پایان سال دوم برنامه تعداد وزارتخانه‌ها از بیست و یک وزارتخانه به هفده وزارتخانه کاهش یابد.

ماده ۵۶ - به منظور حذف تشکیلات موازی، تمرکز ساخت و ساز ساختمانهای دولتی و عمومی قوه مجریه، ارتقاء کیفیت ساخت و ساز و نیز لزوم رعایت مقررات و ضوابط و استانداردها، دولت موظف است امور برنامه‌ریزی، مطالعه، طراحی و اجرای ساختمانهای مزبور را در وزارت مسکن و شهرسازی (سازمان مجری ساختمانها، تأسیسات دولتی و عمومی) متمرکز نماید. وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و اطلاعات، نیروهای مسلح، سازمان انرژی اتمی و مواردی که به پیشنهاد معاونت به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، از شمول این حکم مستثنی است.

ماده ۸۲ -

الف - استفاده دستگاههای اجرایی از تسهیلات مالی خارجی در طول برنامه در قالب قوانین بودجه سنواتی مجاز است. سهمیه‌های باقیمانده تسهیلات مصوب بیع متقابل و تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) مربوط به برنامه‌های سوم و چهارم (با رعایت ضوابط اسلامی از جمله تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام) در طول برنامه پنجم نیز به قوت خود باقی است.

ب - به دستگاههای اجرایی اجازه داده می‌شود برای تأمین منابع مالی طرحهای خود از روش بیع متقابل با رعایت اصل عدم تضمین بازگشت تعهدات ایجاد شده توسط دولت، بانک مرکزی و بانکهای دولتی پس از تصویب شورای اقتصاد استفاده نمایند.

ج - بانکهای تجاری و تخصصی مجازند بدون تضمین دولت، نسبت به تأمین منابع مالی طرحهای سرمایه‌گذاری بخشهای غیردولتی و شهرداریها از منابع بین‌المللی اقدام نمایند. تعیین

نسبت تعهدات و بدهیهای ارزی به داراییهای هر بانک به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.
د - در استفاده از تسهیلات مالی خارجی موضوع بندهای (الف)، (ب) و (ج) این ماده رعایت موارد زیر توسط دستگاههای اجرایی و بانکهای عامل ضروری است:

۱- تمامی طرحهای دستگاههای اجرایی با رعایت سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی با مسؤولیت وزیر و یا بالاترین مقام اجرایی دستگاه ذی‌ربط و تأیید شورای اقتصاد، باید دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی باشند و مجموع هزینه‌های اجرای کامل آنها از سقفهای تعیین شده تجاوز نکند. زمان‌بندی دریافت و بازپرداخت تسهیلات هر طرح و میزان استفاده آن از ساخت داخل با توجه به ظرفیتهای، امکانات و توانایی‌های داخلی و رعایت قانون «حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲» و نیز رعایت شرایط زیست‌محیطی در اجرای هر یک از طرحها باید به تصویب شورای اقتصاد برسد.

۲- استفاده‌کنندگان از بیع متقابل و تسهیلات مالی خارجی شامل تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) و وامهای مستقیم باید ظرف دو ماه از زمان انعقاد قرارداد، جدول زمانی و میزان تعهدات ایجاد شده و یا استفاده شده و نیز زمان‌بندی بازپرداخت بدهیها و تعهدات ارزی خود را در اختیار بانک مرکزی قرار دهند. پس از اجرایی شدن طرحهای مذکور، گزارش عملکرد طرح مشتمل بر اصل و سود وجوه دریافتی یا پرداختی و باقیمانده تعهد در فواصل سه ماهه به بانک مرکزی و معاونت اعلام می‌شود.

تبصره - استفاده‌کنندگان از وامهای مستقیم موظفند در ایجاد تعهد با بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران هماهنگی لازم را به عمل آورند.

د - تمامی معاملات و قراردادهای خارجی که بیش از یک میلیون (۱,۰۰۰,۰۰۰) دلار باشد با رعایت قوانین مربوط شامل قانون «حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲» تنها از طریق مناقصه محدود و یا بین‌المللی با درج آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار و رسانه‌های الکترونیکی داخلی و خارجی انجام و منعقد می‌شود. موارد استثناء به تأیید کمیته سه نفره متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی، معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری و وزیر وزارتخانه مربوطه یا بالاترین مقام اجرایی ذی‌ربط می‌رسد. در کلیه مناقصه‌ها، حق کنترل و بازرسی کمی و کیفی و کنترل قیمت برای کلیه کالاهای وارداتی و پروژه‌ها برای خریدار محفوظ است. وزیر یا بالاترین مقام اجرایی ذی‌ربط، مسؤول حسن اجراء این موضوع است. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فقط مجاز به تعهد یا پرداخت بهای

معاملات و قراردادهایی است که تأیید بالاترین مقام دستگاههای اجرایی، مبنی بر رعایت مفاد این بند را داشته باشد.

ماده ۸۳ -

الف - به بانک مرکزی اجازه داده می‌شود در چهارچوب قانون بودجه سنواتی جهت تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی توسعه‌ای دولتی نسبت به انتشار اوراق مشارکت و انواع صکوک اسلامی در بازارهای بین‌المللی اقدام نماید.

ب - به شرکتهای دولتی و شهرداریها اجازه داده می‌شود در راستای تأمین منابع ارزی طرحهای سرمایه‌گذاری خود، پس از تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی، اقدام به انتشار اوراق مشارکت و انواع صکوک اسلامی نمایند. تضمین اصل و سود این اوراق با شرکتهای و شهرداریهای مذکور است.

ماده ۸۴ - صندوق توسعه ملی که در این ماده صندوق نامیده می‌شود با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی به ثروتهای ماندگار، مولد و سرمایه‌های زاینده اقتصادی و نیز حفظ سهم نسلهای آینده از منابع نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی تشکیل می‌شود.

صندوق در تهران مستقر است و در تهران و سایر نقاط کشور شعبه‌ای نخواهد داشت. اموال و دارایی‌های این صندوق متعلق به دولت جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. این ماده در حکم اساسنامه صندوق است.

الف - ارکان صندوق عبارتند از:

۱- هیأت امناء

۲- هیأت عامل

۳- هیأت نظارت

ب - هیأت امناء به عنوان بالاترین رکن صندوق، دارای وظایف و اختیارات زیر است:

۱- راهبری، تعیین سیاستها و خط مشی‌ها

۲- تصویب شرایط و نحوه اعطاء تسهیلات برای تولید و سرمایه‌گذاری به بخشهای خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی

۳- تصویب نظامنامه‌ها، برنامه‌های راهبردی، بودجه سالانه، صورتهای مالی و گزارش عملکرد

صندوق

۴- انتخاب رئیس و سایر اعضاء هیأت عامل مطابق بندهای (د) و (ه)

۵ - عزل رئیس و اعضاء هیأت عامل با پیشنهاد هر یک از اعضاء هیأت امناء و تصویب

هیأت امناء

- ۶ - اتخاذ تصمیم درباره ارجاع دعاوی به داوری و صلح دعاوی با رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی
- ۷ - تعیین انواع فعالیتهای مورد قبول و واجد اولویت پرداخت تسهیلات در بخشها و زیربخشهای تولیدی و خدماتی زاینده و با بازده مناسب اقتصادی
- ۸ - تعیین حداقل نرخ بازده مورد انتظار از منابع صندوق و همچنین نرخ بازده مورد قبول طرحهای تولیدی و سرمایه‌گذاری برای پرداخت تسهیلات و تعیین نرخ سهم مشارکت در طرحهای سرمایه‌گذاری به نحوی که میانگین این نرخها کمتر از متوسط نرخ بازده سپرده‌های بانک مرکزی در بازارهای خارجی نباشد.

ج - هیأت امناء

ترکیب اعضای هیأت امناء به شرح زیر است:

- ۱- رئیس جمهور (رئیس هیأت امناء)
 - ۲- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور (دبیر هیأت امناء)
 - ۳- وزیر امور اقتصادی و دارایی
 - ۴- وزیر کار و امور اجتماعی
 - ۵- وزیر نفت
 - ۶- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
 - ۷- رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران به عنوان عضو ناظر و بدون حق رأی
 - ۸- رئیس اتاق تعاون ایران به عنوان عضو ناظر و بدون حق رأی
 - ۹- دو نفر نماینده از کمیسیونهای اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات به انتخاب مجلس شورای اسلامی
 - ۱۰- دادستان کل کشور
- تبصره ۱-** جلسات هیأت امناء حداقل سالی دو بار تشکیل می‌شود.
- تبصره ۲-** جلسات هیأت امناء با حداقل دوسوم اعضاء صاحب رأی رسمیت یافته و تصمیمات آن با حداقل پنج رأی اتخاذ می‌گردد.
- تبصره ۳-** رؤسای هیأت عامل و هیأت نظارت بدون حق رأی می‌توانند در جلسات هیأت امناء شرکت نمایند.
- تبصره ۴-** هر گونه تصمیم هیأت امناء در مورد تصویب ترازنامه و صورتهای مالی صندوق و نیز انتصاب رئیس و اعضای هیأت عامل در روزنامه رسمی کشور و نیز یکی از روزنامه‌های